

35

Barangtani Intézet

D- 1978- 13.

* Könyvtára *

Beszámoló a "Vértes László"
Barlangkutató Csoport 1978. évi
tevékenységéről

**Beszámoló a tatai Bányász Művelődési
és Oktatási Központ "Vértes László" Karant-
és Barlangkutató Csoportjának 1978. évi
tevékenységéről**

**Összeállította: Juhász Márton
Tatabánya 1979. január 20.**

Bevezető

Csoportunk a Tatabányai Szénbányák Szakszervezeti Bizottsága Bányász Művelődési és Oktatási Központ keretein belül működik.

Létszámunk az év folyamán erősen változó volt, 12-23 fő között ingadozott. Ez a viszonylag nagy mozgás egyrészt a csoportot egyre jobban érintő katonai szolgálattal, másrészt a megváltozott szervezeti és munkakörülményekkel magyarázható. Magasabbra emeltük a mércét, s akik az új helyzetbe nem tudtak beleilleszkedni, azoktól megváltunk. Végül is az év derekára kialakult a jelenlegi 16 fős törzslétszám.

A csoport munkaterülete a Déli-Gerecse, valamint a hegység központi része, a Kis-Gerecse és a Pisznice környéke. Kutató munkát egész évben folyamatosan szombatusárnaponként és a kisebb-nagyobb táborok alkalmával végeztünk. Terepi munkára összesen 3200 munkaórát fordítottunk. A Jura-zsomboly feltáró-kutatását és a Vértes László-barlang bejáratí szakaszának kiépítését és lezárását kiemelten kezeltük. A többi munkahelyen is a tervek szerinti tevékenység folyt.

Dokumentáló tevékenységünk sokat fejlődött. Törlesztve régi adósságunkat elkészült a Kisréti-barlang és a Morgó-barlang térképe, megtörtént a Vértes László barlang újrafelmérése is. A Nagy-Pisznice kőfejtőinek átkutatásakor 11, eddig ismeretlen karsztobjektum felmérését és fotózását végeztük el.

Klubfoglalkozásaink elsődleges célja az elméleti továbbképzés volt. A Művelődési Ház vezetőségétől ehhez minden támogatást megkaptunk. Ismeretterjesztő előadásainkat is az Intézmény keretein belül rendeztük.

Természetesen a bevezetőben mindenről nem tudunk beszámolni. Jelentésünkben tevékenységünket munkahelyenként és témánként részletesen ismertetjük.

Feltáró kutatás

Déli-Gerecse

Feltáró tevékenységünk a Farkas-völgy felső szakaszára koncentrált. A Halyagos és a Kovács-hegy között található völgy mellékvölgyeivel valószínűleg kis barlangászparadicsom. A terület karsztosodottsága messze meghaladja környezetét. A jól tektonizált dachsteini mészkő számos üreget rejt magában, s itt megvan a remény a mélységbeli kapcsolatok bizonyítására. Nehézséget okoz viszont a szálbanálló mészkőszintet borító, néhol 6-8 m vastagságot is elérő agyagos-lösszős kötőrmelék. Ez rendkívül megnehezíti a feltáró munkát.

A terület megkutatottsága is jónak mondható: 6 objektum feltárt, 6 megbontatlan, vagy bontás alatt áll. Az eddigi eredmények hatására át kellett értékelni 1969-ben készült térképünket:

11.sz. víznyelő= Vértes László-barlang

12-13-14-15.sz.

víznyelők= a Hőfőhárka-barlang többször.

16.sz. víznyelő= Hőfőhárka-barlang

17.sz. víznyelő= Szöllősi-Arany-lyuk

18.sz. víznyelő= lapos, feltöltött tóbőr,
bontásra nem javasolt

19.sz. víznyelő= tóbőr bontás alatt

28.sz. víznyelő= Hapci-barlang

29.sz. víznyelő= elagyagosodott, dagonya,
bontásra nem javasolt

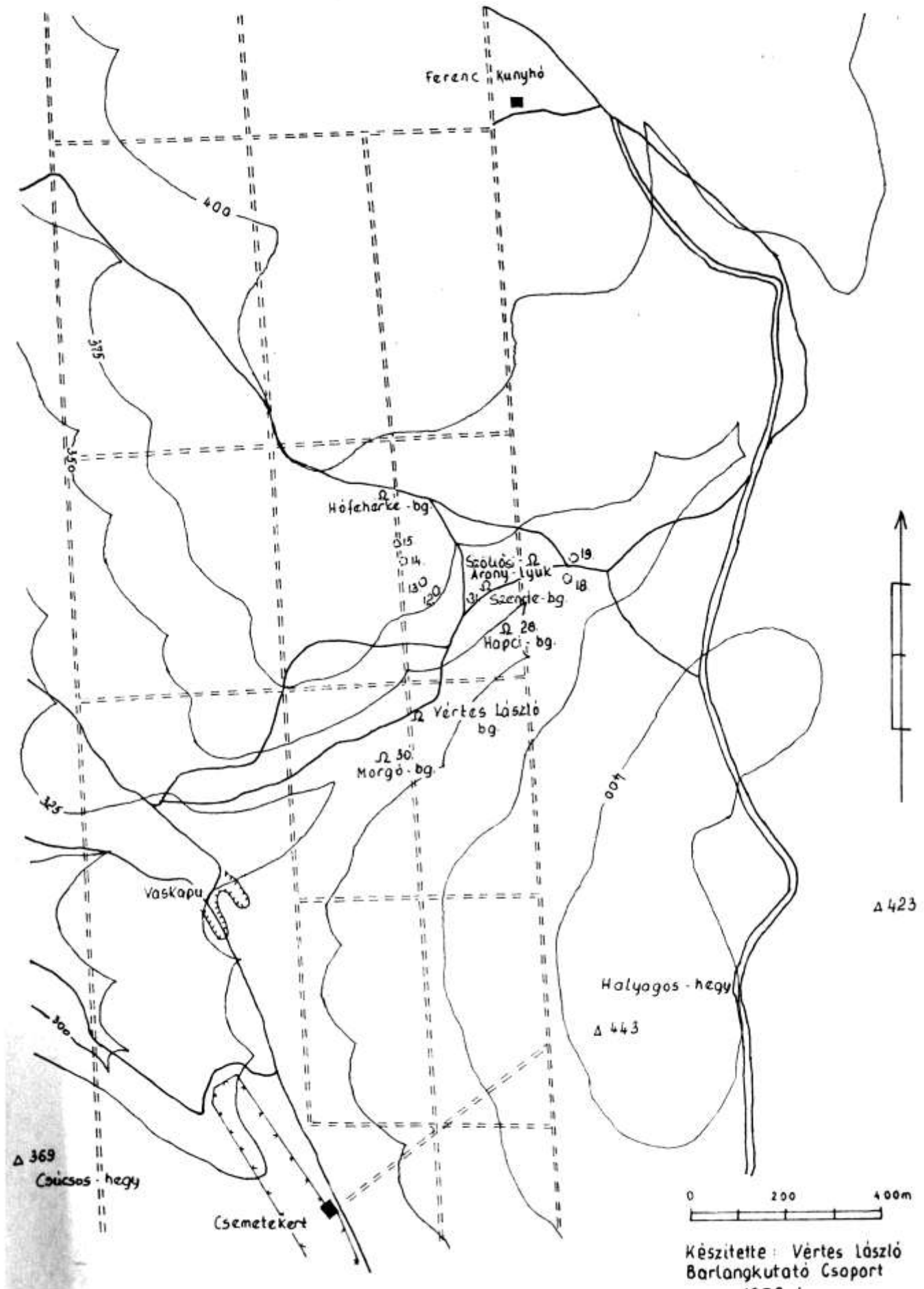
30.sz. víznyelő= Mergó-barlang

31.sz. víznyelő= Szende-barlang /az alaptérképen
nem szerepelt/

Az év folyamán a Vértes László-barlangban, a Hapci-barlangban, a Mergó-barlangban és a Szende-barlangban dolgoztunk.

A Halyogos-hegy barlangjai és viznyelői

Helyszínrajz M=1:10 000

A Hapci, Morgó és Szende javasolt elnevezések.
A Hófehérke-barlang közelében feltárt objektumokat kívánjuk a hét törpe nevével felruházni.

Munkatervünkben szerepelt a Turuli-Parkerdő üregeinek feldolgozása. Ezt a munkát a Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály tagjai a 4630. számú barlangkataszteri egység feldolgozásakor gyakorlatilag elvégezték.

Vértes László-barlang

Az év elején több ízben végeztünk vizmintagyűjtést a Bányászati Kutató Intézet számára.

A nyári és őszi hónapokban sikerült megvalósítani régi tervünket, a barlang omladékos bejárati szakaszának kiépítését és lezárását.

A kivitelezés első szakaszát a barlang első lapca termére bajtott akna mélyítése jelentette. Az összekelelt, több helyen csak löszsel, törmeléssel kötött kőtömbök között vezető szűk járat helyén 2,5 x 2,5 m keresztmetszetű, 5,5 m mély, biztosított munkagödört alakítottunk ki. Itt a legtöbb nehézséget a több tonnás kőtömbök szétverése és terepszintre juttatása okozta.

Ezzel a földmunkával nyári táborunk 7. napján elkészültünk. Sajnos anyagszállítási nehézségek miatt ekkor három hétre le kellett állnunk, a továbbiakat hétvégi munkaturákon végeztük.

A második szakaszban felhúztuk az akna alján kialakított indítószinttől a kerepszintig az 1 x 1 m belméretű, 30 cm vastagságú betonidomkő falat. A külső oldalakat folyamatosan tömedékeltük.

A befejező szakaszban az idomkőfal tetejére 0,8 m magas vasbeton-koszoru került. Ebbe lett beépítve a szellőzőrács, a zárszerkezet és a fedlap.

A munkát az őszi fagyok beállta előtt, baleset nélkül fejeztük be.

1977. végén kezdtük és kisebb-nagyobb megszakításokkal 1978-ban végeztük el a barlang részletes térképezését. Az eredeti 1970-es térkép pontatlansága és a bejárat rendezésekor történt változások indokolták az újrafelmérést.

A barlang a Déli-Gerecsében, a Parkas-völgy felső szakaszán, kb. 380 mAf. magasságban nyílik. ÉÉNy-DDK irányú törésvonal mentén kialakult, időszakosan aktív visznyelő-barlang.

Felső szakasza kisebb termekből és az ezeket összekötő szűk, tekervényes folyosókból, kuszodákból, aknácskák-ból áll, 36 m mélységig húzódik. A hasadékjelleg dominál, rengeteg a sziklatörmelék. Cseppkövek csak szórványosan figyelhetők meg, ezek is kezdetlegesek. Jellemzőek az oldási formák.

Az alsó szakasz a Nagyteremmel kezdődik. Ez 8 m hosszú, 4,5 m széles, magassága kb. 18 m. Falait gazdagon díszítik a cseppkőlefolyások. Innen 8 métert leereszkedve jutunk a Travi-terembe. Méretei: 6 m x 5 m x 9 m. A terem érdekessége a hajdani törmelék szintről tanuskodó, "lebegő" cseppkőkéreg. Itt található a barlang legnagyobb cseppköve is. Továbbhaladva 10 m hosszú, szűk, törmelékes járat után érjük el a Szifontermet. Ez a barlang jelenlegi végpontja. Falain korróziós és eróziós formák keveredése figyelhető meg. A teremből nyíló két kürtőben szép lefolyások és szalma-cseppkövek láthatók. A végpont egy vízzel borított agyagszifon. A barlang jellemző adatai:

a főjárat hosszúsága:	89,4 m
mellékjáratok hosszúsága:	34,0 m
a barlang összhosszúsága:	123,4 m
a barlang mélysége:	61,8 m

A tél elején kezdtük meg a végponti agyagszifon bontását. A kitermelt anyagot a Szifonteremben és a Travi-teremben depózuk. A munka jelenleg is folyik.

Vártes László-barlang Szifontemének kúrtőjében 1978.
 I. 8-9-én végzett vizmintagyűjtés elemzésének eredménye. mg/l

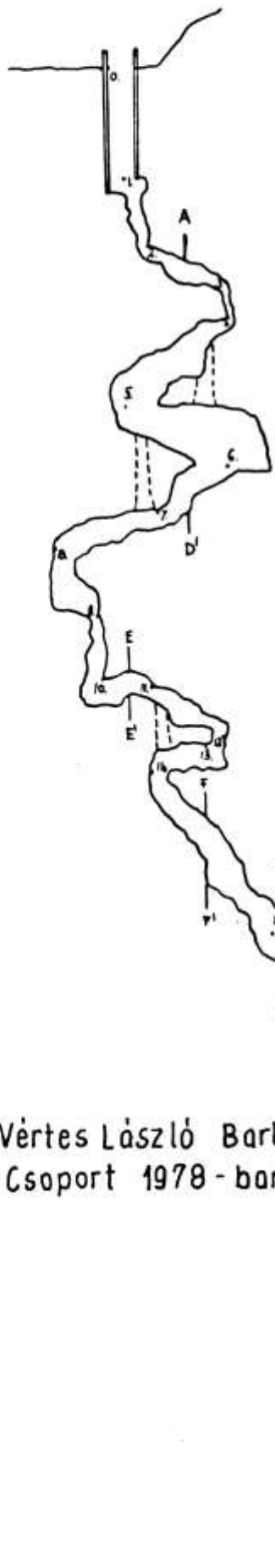
Ca ⁺⁺	67,4	Mg ⁺⁺	23,0
K ⁺	2,7	Na ⁺	4,5
Fe/I+II/	0,1	P	0,01
HCO ₃ ⁻	219,1	Cl ⁻	3,5
NO ₃	10	NH ₃	0,66
SO ₄ ⁻	110	nk ^o	14,73
P _H	7,8		

/A többi adatot sajnos nem tudjuk közölni, mivel azt a BKI. többszöri kérésünk ellenére sem küldte meg./

VÉRTES LÁSZLÓ - barlang
 alaprajz 1:100

Felmérte: Vértés László Barlang-
 Kutató Csoport 1978-ban
 Bazsika J. Galambos T. Heitz F.
 Juhász M. Kócsa J. Pálfalvi T.
 Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

VÉRTES LÁSZLÓ - barlang

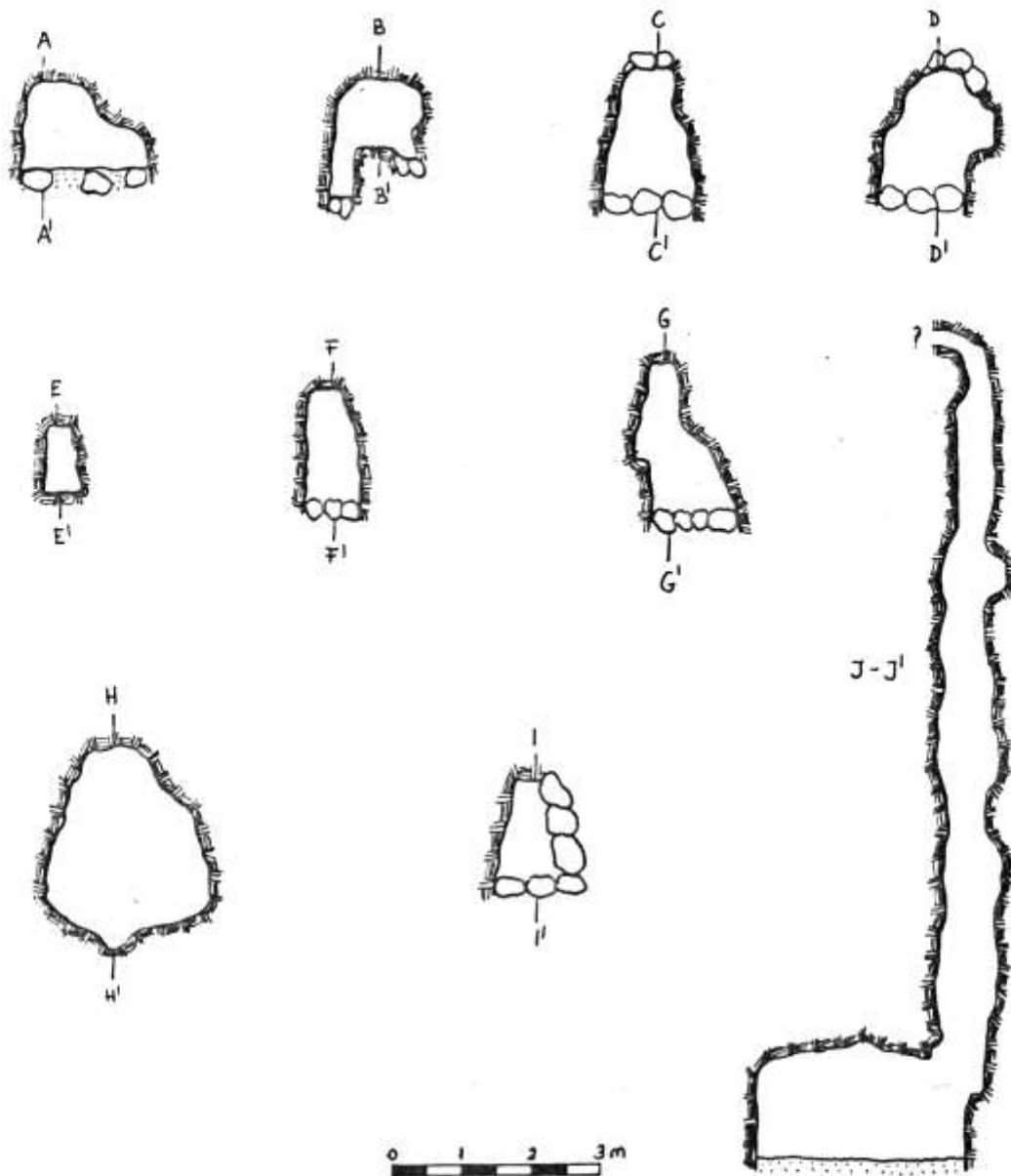
beforgatott hossz - szelvény
1 : 250

Felmérte: Vértés László Barlang-
kutató Csoport 1978 - ban

VÉRTES LÁSZLÓ - barlang

Keresztszelvények 1:100

Felmérte: Vértés László Barlang-
kutató Csoport 1978-ban

28. sz. víznyelő - Hapci-barlang

Ezen a munkahelyünkön folytattuk a bejárat alatti törmelékudugó bontását. Kb. 4 m³ anyagot termeltünk ki. Rendkívül sok nehézséget okozott két több mássás kőtömb, ezeket kézi erővel nem tudtuk kiszállítani.

A jövő évre tervezzük a munkahely gépesítését.

30. sz. víznyelő - Mergó-barlang

A Vértes László-barlang közelében található inaktív víznyelőt csoportunk bontotta meg 1970-ben. A barlangot akkor 10-12 m mélységig sikerült feltárni, de a bejáratnál omladékos szakasz biztosításának elmulasztása miatt hamarosan beomlott, járhatatlanná vált.

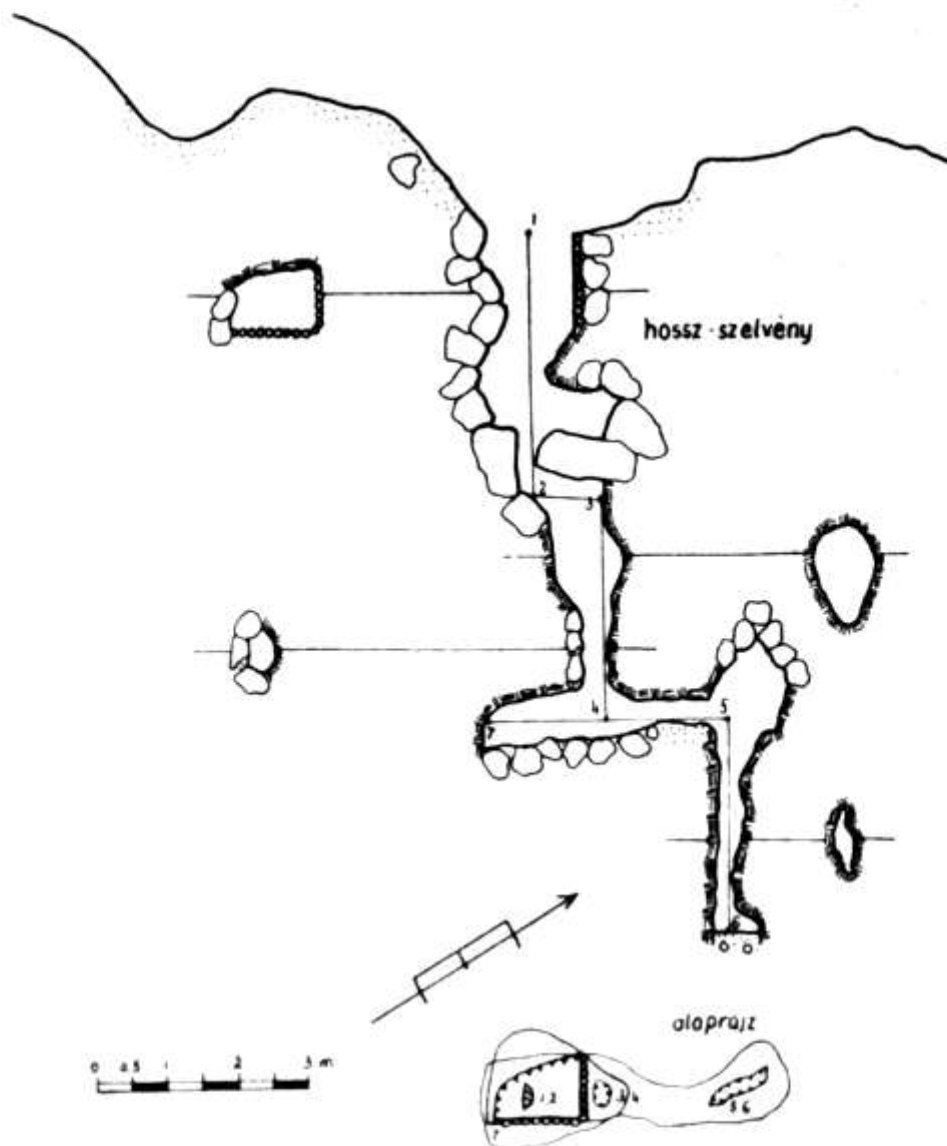
1978. évi nyári táborunk alatt kibontottuk és biztosítottuk az omladékos bejáratot, elkészítettük a barlang térkép- és fotódokumentációját.

A meredek, 2,5 m mély tőbör alján nyíló bejárat két oldalon szálkóval, máshol agyagos-humuszos kötőrmelékkel határolt. Három méter mélységben kisebb terem található, melynek alját több mázsás szálkóról leoldódott, összekelődött mészkőtömbök alkotják. Az ezek között lévő szűk hasadékok egyike, ha rendkívül nehezen is, de járható, és egy 3 m mély aknába vezet. Az akna felső két métere tisztára mosott, erősen korrodált szálkóban halad, 1 x 1,4 m keresztmetszetű. Alsó részét az agyagos kötőrmelék 0,6x0,4 méteresre szűkíti. Innen egy újabb termecskébe jutunk, melynek fedője szálkó, alját agyag és kötőrmelék borítja. A falakon néhol gyenge cseppkőbekérgesedés látható. A teremből ÉNY-i irányú 2,5 m hosszú kuszoda indul. Ennek végén felül egy omladékos felboltozódás, alul egy 2,8 m mély függőleges, szűk hasadék nyílik. Ennek alját laza törmelék tölti ki, melyen keresztül gyenge légmozgás észlelhető.

A felmérés szerint a barlang mélysége 9,8 m, összhosszúsága 16 m.

30.sz. víznyelő – MORGÓ-barlang

1 : 100

Felmerte Vértés László Barlangkutató Csoport

1978. VIII. 13.

Juhász Márton, Tóth József

Szerkesztette és rajzolta Juhász Márton

31. sz. víznyelő - Szende-barlang

A Vértes László-barlang és a Szöllősi Arany-lyuk között, közvetlenül az út mellett található, jelentéktelennek hitt berogyás eddig nem szerepelt nyilvántartásunkban.

Nyári táborunk utolsó napján a feleslegessé vált, kb. 2000 liternyi vizet ide vezettük. Meglepődve tapasztaltuk, hogy a befolyatott víz el sem érte a töbör legmélyebb pontját, hanem már annak meredek oldalában eltűnt.

Ezek után próbabontást végeztünk. Az 1,5 x 2 m-es szelvényben indított, de a nagy kőtömbök miatt szabálytalanul szűkülő kutatóakna 5. méterében szabad barlangjáratba jutottunk. Az omladákban lefelé haladó szűk folyosó 2 m után már szálkővel határolt, kb. 2 x 5 m-es terembe nyílik. Innen két irányban is látezik továbbjutási lehetőség. A szűk szakaszon próbálkoztunk a szelvénybővítéssel, de az omlásveszély miatt a munkát be kellett szüntetni.

A feltárást csak a megfelelő biztonsági feltételek megteremtése után /min. 3 x 2 m-es szelvényű, biztosított kutatóakna/ lehet folytatni.

9.sz. víznyelő - Kisréti-barlang

ÉK-DNy irányu hasadék mentén kialakult, ma már inaktív víznyelőbarlang a Kisréti-vadászház közelében.

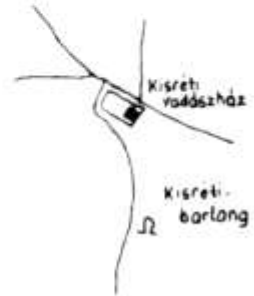
Csoportunk a 70-es évek elejétől több éven át bontotta. Az eredeti nyelőszáj elagyagosodott, feltárássra reménytelennek látszott, ezért a lapos, tál alakú töbör alján egy friss berogyás mentén nyitottunk új bejáratot. Ekkor hamarosan bejutottunk egy kisebb hasadékterembe. A bejárat biztosítása után folytatódott a feltárómunka. Több 10 m³ agyagot és kötőrmeléket vödöröztünk a felszínre. Újabb levegős üreget nem értünk el, de egy 6 m hosszú, 2,5 m széles, 3 m magas termet és egy szűk kuszójáratot kiástunk. 1975. végén a munkát beszüntítettük.

A barlang képződményekben szegény, néhány kezdetleges cseppköleflowás található az alsó terebben.

Kitöltése kötőrmelékes agyag.

A barlang felmérése 1978-ban történt meg. Mélysége 10,7 m, összhosszúsága 24 m.

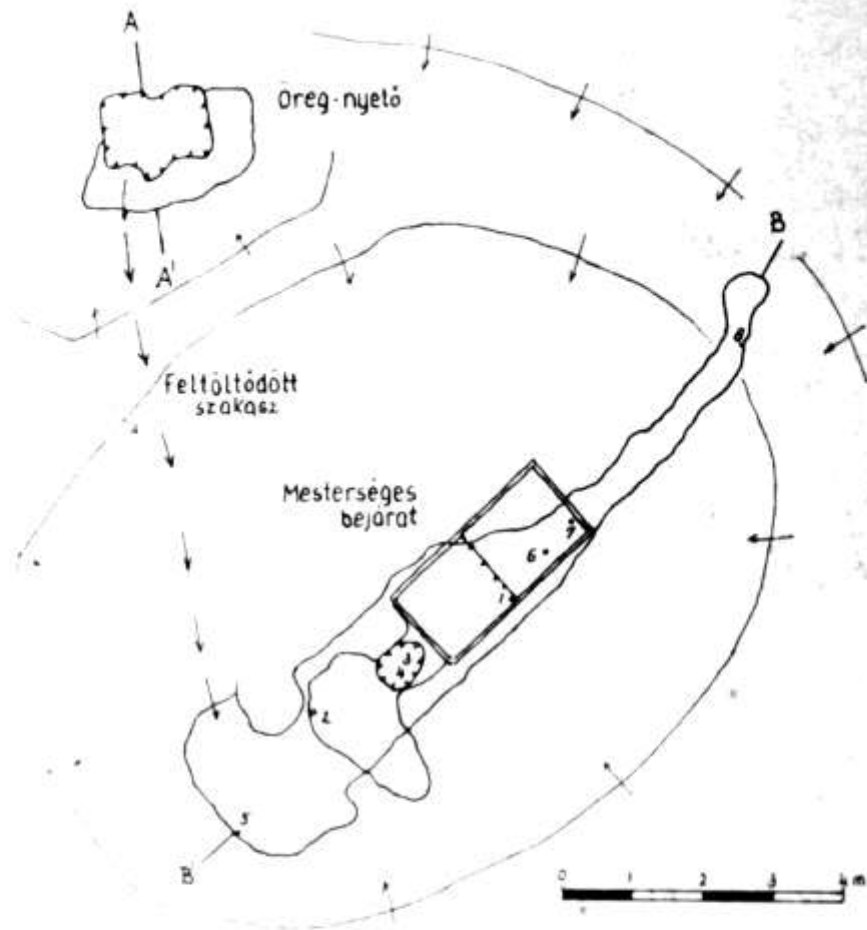
9.sz víznyelő - KISRETI-barlang

Helyszínrajz
1 : 10 000

Alaprajz 1 : 100

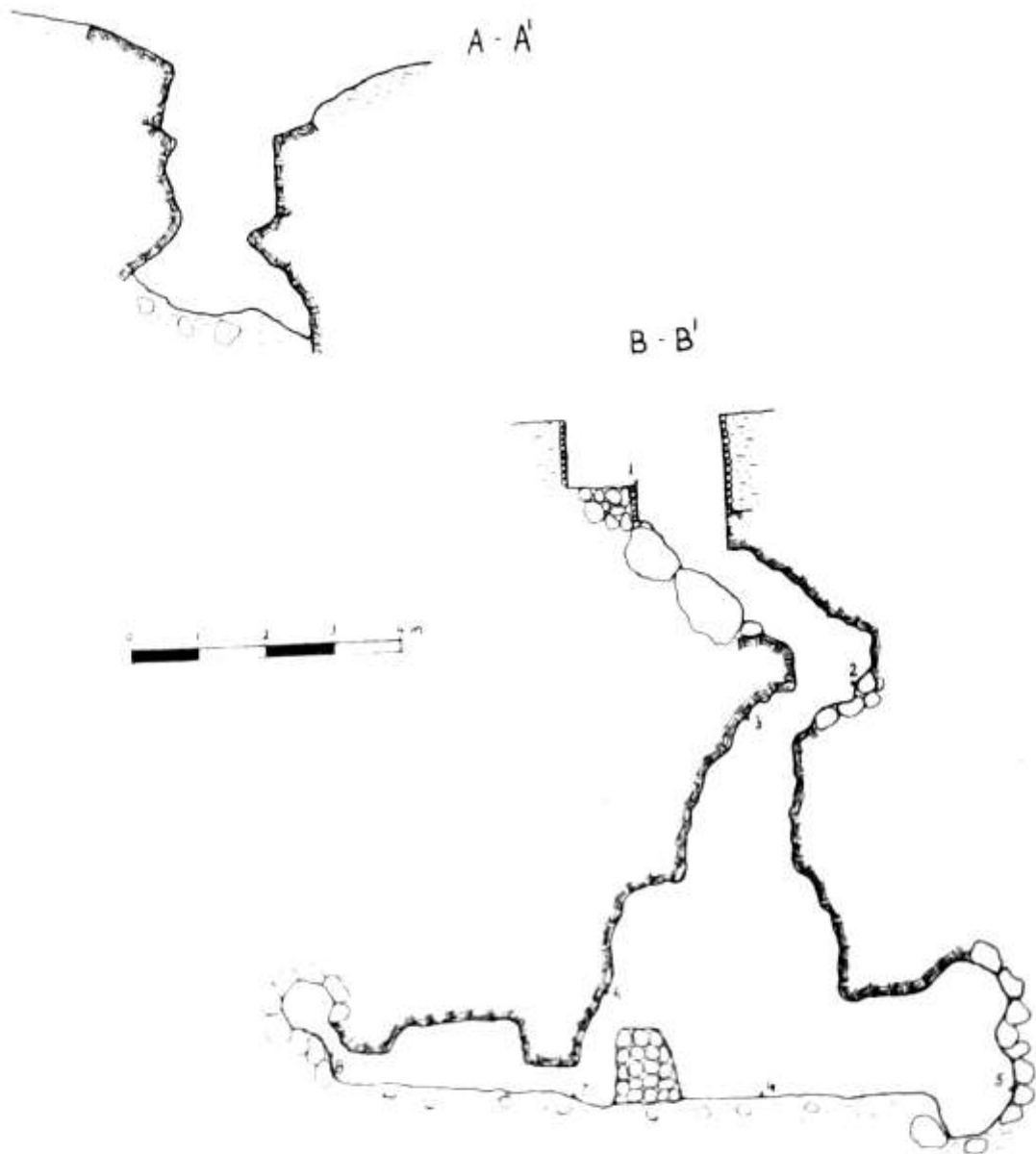
Felmerítette: Vértess László Barlangkutató
Csoport 1978 X.15

Pálfalvi T. Puskas Gy. Juhasz M.

Szerkesztette és rajzolta: Juhasz M.

9.sz víznyelő - KISRÉTI-barlang

1:100

Kis-Gerecse

Tüzköves-barlang

Bontottuk a Jura-zsomboly irányába haladó hasadékokat, mintegy 8 m³ agyagos tüzkőtörmeléket termeltünk ki. Járható szakaszt nem sikerült elérnünk. Miután a zsombolyban sem tudtunk ezirányban előre haladni, a feltáró munkát leállítottuk.

Folytattuk az előző években megkezdett adatgyűjtést. Klimaméréseket négyhetenként végeztünk, két ponton. Folyik a barlangot bezáró kőzet részletes geológiai felvétele és a kitöltésanyag vizsgálata.

A jövő év feladata az eddigi eredmények feldolgozása, értékelése, a hiányzó adatok pótlása, a kutatási zárójelentés elkészítése.

Jura-zsomboly

Több ponton is megkíséreltük a továbbjutást.

A februári táboron a Herman Ottó csoport tagjainak bonyolult sziklamászással sikerült elérniük a Tüzköves-barlang felé vezető hasadékokat. A feltételezett összeköttetés meg van, csak éppen nem járható. Szűk, kőtörmelékes agyaggal nagyrészt feltöltött. A kapcsolatra mégis találtunk bizonyítékot, egy átmosott konzervesdobozt. A további próbálkozásokról ezen a ponton lemondtunk, mivel a 30 m-es mélység felett nem lehet biztonságos munkahelyet kialakítani.

Az ezzel megegyező szinten a kőbányák felé vezető járat bontása sem járt sok sikerrel. Egymást követő szűkületek tégitásával 3-4 métert jutottunk előre.

Legbiztatóbb munkahelyünk a Kis-nyelő alsó végpontja. Folytattuk az álfenék bontását. Kb. 4 m³ anyagot termeltünk ki, 2 méterrel süllyesztettük a talpat. A munka lassabban haladt a tervezettnél, mivel nagytáborunkat nem tudtuk a Kis-Gerecsén megrendezni.

Klimaméréseket négyhetenként végeztünk. Sikerült tisztázni a barlang légmozgásviszonyait. A Kis-nyelőben /I.sz. bejárat/ behuzó, a Nagy-nyelőben /II.sz. bejárat/ kifuvó légáramlás alakult ki. Az összekötő-folyósóban gyenge légmozgás van a Nagy-nyelő felé. Ez lényegesen gyengébb, mint a két bejáratnál hasonló eszelvényeknél mért értékek. A különbséget a két alsó akna behatása magyarázza. A Kis-nyelő alsó aknája sziv, a Nagy-nyelő alsó aknájából levegőutánpótlás érkezik. Ezek a jelenségek az alsó szabad járatok közelségét sejtetik.

A Kis-Gerecse barlangjaiban 1977-ben végzett klímamérések adatai /Assmann-féle
 pszichrométer - elől a száraz hőmérősklet/

	<u>11.06.</u>	<u>11.13.</u>	<u>11.20.</u>	<u>11.27.</u>
Felssin	6,4-5,2	7,3-6,0	7,2-6,2	2,9-1,4
<u>Tüsköves-barlang</u>				
bejárát	7,8-7,2	7,5-7,1	8,0-7,8	7,6-7,3
terem	9,8-8,3	9,0-8,2	9,2-9,0	8,2-7,0
<u>Jura-zsomboly</u>				
I. sz. bejárát	4,8-4,0	5,1-4,4	5,0-3,8	3,0-2,8
II.sz. bejárát	6,2-5,0	6,3-5,4	6,0-4,0	6,4-6,0
csoppkőves terem	5,2-5,0	5,6-4,9	5,6-4,9	3,5-3,1
összekötő folyosó	6,4-5,9	6,0-6,0	6,1-5,7	6,2-6,1
I. alna alja	7,6-5,8	7,6-5,9	7,0-6,6	7,2-6,2
II.alna alja	4,8-4,0	-	5,8-5,0	6,0-5,2
	<u>12.04.</u>	<u>12.11.</u>	<u>12.18.</u>	<u>12.25.</u>
Felssin	6,1-5,4	5,0-4,0	-5,6-4,5	-2,9-2,4
<u>Tüsköves-barlang</u>				
bejárát	4,8-4,4	5,5-5,5	2,4-2,2	4,2-3,8
terem	8,4-7,6	8,4-7,4	7,9-7,3	7,9-7,3
<u>Jura-zsomboly</u>				
I. sz. bejárát	4,9-4,2	3,4-3,1	0,3-0,3	0,6-0,0
II.sz. bejárát	5,6-5,5	4,0-3,4	2,8-2,7	3,2-3,0
csoppkőves terem	4,8-4,3	3,2-3,0	3,8-3,2	3,7-3,0
összekötő folyosó	5,4-5,0	5,7-5,2	4,8-4,4	4,2-3,8
I. alna alja	5,9-5,0	6,4-6,1	6,1-5,2	4,0-3,1
II.alna alja	4,6-3,8	-	5,8-5,2	3,9-3,2

A Kis-Gerecse barlangjaiban 1978. I. félévében végzett
 klimamérések adatai /Assmann-féle pszichrométer - elől
 a száraz hőmérséklet/.

	<u>01.22.</u>	<u>02.25.</u>	<u>03.19.</u>
Felszín	4,6-4,0	8,0-5,0	12,2-9,6
<u>Tüzköves-barlang</u>			
bejárat	5,3-5,1	8,0-7,0	9,4-9,2
terem	8,0-7,0	10,9-6,0	-
<u>Jura-zsomboly</u>			
I. sz. bejárat	4,8-4,1	6,0-5,5	10,1-8,4
II.sz. bejárat	6,2-5,2	5,5-4,0	7,4-7,1
cseppköves terem	3,9-3,7	6,4-6,2	8,3-7,9
összekötő folyosó	4,6-4,0	3,2-2,8	6,9-6,1
I. akna alja	5,0-4,0	7,4-6,6	6,5-5,4
II.akna alja	3,6-3,2	2,5-1,1	-
	<u>04.16.</u>	<u>05.14.</u>	<u>06.11.</u>
Felszín	12,9-10,0	26,0-21,2	18,0-14,0
<u>Tüzköves-barlang</u>			
bejárat	8,7-8,2	14,0-13,2	12,5-12,1
terem	8,9-8,5	10,9- 9,7	11,4-11,4
<u>Jura-zsomboly</u>			
I. sz. bejárat	12,0-10,4	18,8-14,2	14,6-11,4
II.sz. bejárat	8,2- 7,5	12,6-10,4	9,8- 9,0
cseppköves terem	9,5- 9,0	13,3-11,2	12,0-10,2
összekötő folyosó	8,3-8,1	10,0- 9,4	11,8-10,6
I. akna alja	7,0- 6,0	11,2- 9,6	7,9- 5,3
II.akna alja	-	9,4- 8,8	9,2- 8,5

A Kis-Gerecse barlangjaiban 1978. II. félévében végzett
 klimamérések adatai /Assmann-féle pszichrométer - elől a
 száraz hőmérséklet/.

	<u>07.09.</u>	<u>08.06.</u>	<u>09.03.</u>	
Felszín	19,3-17,2	24,2-19,6	21,9-16,0	
<u>Tüzköves-barlang</u>				
bejárat	14,2-13,0	12,0-11,4	14,6-12,0	
terem	12,0-11,8	11,2-11,2	10,5-10,0	
<u>Jura-zsomboly</u>				
I. sz. bejárat	17,0-15,8	21,8-16,0	17,5-16,0	
II.sz. bejárat	10,6- 9,6	12,0-10,8	12,4-11,9	
cseppköves terem	12,1-10,8	12,8-11,2	14,0-12,6	
összekötő folyosó	10,5-10,1	9,4- 9,0	10,1- 9,7	
I. akna alja	9,8- 9,0	10,6-10,0	8,6- 8,0	
II. akna alja	8,4-7,6	8,4-7,9	8,8- 8,2	
	<u>10.01.</u>	<u>10.29.</u>	<u>11.26.</u>	<u>12.24.</u>
Felszín	20,2-15,2	17,2-15,6	- 1,4-1,4	- 3,1-2,9
<u>Tüzköves-barlang</u>				
bejárat	13,8-13,8	12,4-11,2	5,2- 5,1	3,5- 3,2
terem	11,4-11,0	10,4-10,1	8,0-7,9	7,6-7,4
<u>Jura-zsomboly</u>				
I. sz. bejárat	17,3-15,2	16,2-14,6	- 0,4-0,4	- 3,0-2,4
II.sz. bejárat	12,4-12,0	14,5-13,9	6,7- 6,7	5,2- 5,0
cseppköves terem	13,0-13,2	14,0-13,0	4,8- 4,2	4,0- 3,6
összekötő folyosó	10,0-10,0	12,1-10,8	5,7- 5,7	4,4- 4,3
I. akna alja	9,0- 8,2	9,0- 8,6	5,6- 4,8	4,2- 3,6
II.akna alja	8,4- 7,6	7,9- 7,2	7,0- 6,4	5,8-5,4

A Nagy-Pisznice kőfejtőinek üregei

A Gerecse-hegység központi részén emelkedő Nagy-Pisznice karsztos tömegét felső triász dachsteini típusu mészkő és erre települő, kb. 60 m vastagságú jura mészkőösszlet alkotja.

A dachsteini mészkő felső padjaiban kialakult, régóta ismert és kutatott Pisznice-barlang már felhívta a figyelmet arra, hogy a területen nagymérvű hévizes tevékenység folyt. Ugyanakkor elvonta a figyelmet a barlang feletti kőfejtők kisebb üregeiről, melyeket ugyan említ az irodalom [Vigh Gy. 1937./, de bejárásuk, felmérésük, kataszterezésük eddig nem történt meg.

Az alsó jura vékonypados-táblás mészkövet évszázadokon keresztül bányászták. Számtalan üreg pusztult el e tevékenység során, majd a kőfejtés megszüntével számtalan üreg, barlang, megannyi hévizes roncs vált megközelíthetővé.

Csoportunk 1978. nyarán bejárta a Nagy-Pisznice kőfejtőt. Több mint 60 pontot vizsgáltunk meg, 11 db objektumot vettünk nyilvántartásba. Elkészítettük helyszínrajzukat, az üregeket veszett pontokkal mértük fel. Mindegyik bejáratról fényképfelvételt készítettünk, 3 barlangról készült részletes fotódokumentáció.

Öt barlangban, összesen 13 mérési ponton két alkalommal végeztünk klimaméréseket.

A Nagy-Pisznice kőfejtőinek üregeiben végzett klimamérések adatai /Assmann-féle pszichrométer - elől a száraz hőmérséklet/

1978.

	<u>08.28.</u>	<u>11.20.</u>
<u>Pisznicei-átjáró</u>		
I. sz. bejárat	21,9-16,0	7,0-4,0
belül	18,7-14,8	6,0-5,0
II.sz. bejárat	20,8-17,0	7,0-3,0
 <u>Kétlyuku-barlang</u>		
bejárat	17,0-14,6	8,0-5,0
 <u>Bástya-barlang</u>		
bejárat	20,2-15,2	8,0-6,2
belül	12,6-12,6	9,4-7,0
 <u>Szeglet-barlang</u>		
bejárat	17,2-15,6	4,0-2,0
belül	11,0-10,9	8,0-7,0

1978.

<u>Határ-barlang</u>		
bejárat	18,6-12,2	7,0- 6,0
felső terem	15,3-12,9	13,0-10,0
cseppköves	16,0-16,0	14,0-13,0
alsó terem	13,4-12,2	12,0-11,0
huzatos	13,2-12,6	7,0- 6,0

Pisznicci-átjáró

A nagy-kőfejtő Ny-i oldalában, a bányaudvar ki-
járatánál meghagyott pilléren átvezető folyosó.

I. bejárata kis törmelékhányóról nyílik. 9 m után
érjük el második nyílását, ami 3 m-rel a bányaszint
felett található. Mindkét bejárat növényzettől takart.

A barlang erősen pusztul, gömbfülkéinek roncsai
csak nehezen ismerhetők fel. Ez alól kivétel a belső
részen nyíló szép gömbös kürtő, ahová azonban a szűk
bebujó miatt nem tudtunk bejutni.

Kitöltését a mennyezetről leszakadt kőtörmök és
kőtörmelékes agyag alkotja, sok a muflonürülék.

I. bejáratánál piros "TV-2" felfestés látható.

Összhosszúsága 17 m.

Szunyog-folyosó

A felső bányaszintről nyíló, nehezen megtalálható
rövid kuszójárat. A táblás és gumós mészkő határán ala-
kult ki. Kitöltése agyagos kőtörmelék.

Hossza 5,8 m.

Kétlyuku-barlang

Három méterrel a bányaudvar szintje felett nyílik,
az előtte növe fák és cserjék erősen takarják.

A két bejárat közötti tartópillért a bányászat
erősen megrongálta. Gömbfülkéiben pusztuló cseppkő-
lefolyások láthatók.

Kitöltése teljesen száraz agyagos kőtörmelék.

Hosszúsága 10 m.

Bástya-barlang

A bányaudvar kis padkájáról megközelíthető üreg. Bejáratí termecskéjében nagymennyiségű muflonürülék halmozódott fel. A belső folyosó gömbfülkéit néhol 1-2 cm-es élő cseppkövek tarkítják. A végponti szűkületnél közepes légáramlás észlelhető.

Kitöltése kötörmelékes agyag.

Hossza 16 m.

A bejárat feletti sziklafalban 10-12 m magasságig lehet kísérni a leművelt barlang roncsait. Borsókövei, jólfejlett cseppkövei még roncsolt állapotban is rendkívül szépek.

Bagoly-fülke

Hévízes kúrtó maradványa, felül több "megmenekült" gömbfülkével. A gömbfülkékben hévízes ásványkiválások, a legfelsőben fiatal cseppkövek találhatóak. Erősen húzatos.

Hossza 6 m.

Trepnis-barlang

A meddőhányó felett 3,5 m magasságban lévő bejáratát bokrok takarják. Az egymásba nyíló gömbfülkék sorát a belső részen aktív cseppkölefofolyások díszítik.

Kitöltése a bejáratnál agyagos-humuszos kötörmelék, melyet befelé haladva köves agyag vált fel.

Állati buvóhely.

Hossza 6,5 m.

Gömb-odu

A D-i nagy kőfejtő udvarán megmaradt szirt ÉNy-i oldalában nyiló barlangroncs. Gömbfülkéiben borsókőnyomokkal.

Hossza 2,2 m, magassága 3,2 m.

Omladékos-fülke

A nagy meddőhányóról nyiló másodlagos képződésű üreg. Eredeti formáját a bányaművelés nagyrészt lepusztította, majd a felhalmozódó törmelék újból lezárta. A megmaradt szálkőfalakon kezdetleges cseppkőlefolysók és borsókőszerű képződmények erősen rongálódott maradványai láthatók.

Hosszusága 5,4 m.

Vas-barlang

10 m magasságban nyiló, bokroktól takart bejárata csak nehéz sziklamászással közelíthető meg. A bejárat melletti gömbfülkében szép hévizes képződmények láthatók. Kitöltése agyagos kőtörmelék.

Hossza 6 m, magassága 2,4 m.

Szeglet-barlang

A bányaudvar felett 3 m-rel található, erősen feltöltődött gömbfülkesor. Kitöltése a bejáratnál agyagos-meszes kőtörmelék, belül agyag mállott mészkőtörmelékekkel. Középső részén erős csepegés tapasztalható.

Hossza 16 m, mélysége 2,5 m.

Határ-barlang

A legjelentősebb a kőfejtőkben eddig megismert üregek közül. Bejárata a Földtani Intézet feltárásának tövében, messziről is jól látható helyen található. Első szakasza befelé enyhén lejtő, nagyrészt feltöltött kuszójárat. Innen egy derékszögű kanyar után meredek törmelékletőn felkapaszkodva jutunk a Felső-terembe. A termet egy 4 m magas kupola és mellékfülkéi alkotják. Hátsó részén újabb törmeléklető, amely a barlang legmagasabbra nyuló gömbfülkéihez vezet. Ezeket szép lefolyások, a végpontnál 10-15 cm-es cseppkövek díszítik. Néhol gyenge csepegés tapasztalható. A Felső-teremből agyaglejtőn leereszkedve érjük el az Alsó-termet. A terem gömbfülkéit valaha gazdag hévizes képződmények díszítették, ma már csak az alsó sávot borítja 5-6 cm vastag gipsz-aragonit kéreg. A terem aljáról szűk bebújó után jutunk a Huzatos-aknába. 4 m mély, falain aragonittüskékkel, karfiolokkal. Alja laza kőtörmelék, melyen erős légáramlás hatol át.

A barlang kitöltése a bejáratnál mésszel cementált kőtörmelék, a belső részen kőtörmelékes agyag. Az Alsó-teremben felhalmozódott a gömbfülkékből nagy táblákban leszakadt gipsz és aragonit.

A barlang mélysége 6,8 m, összhosszúsága 35,6 m.

A Nagy-Pisznice barlangjainak

helyszínrajza

1:25000

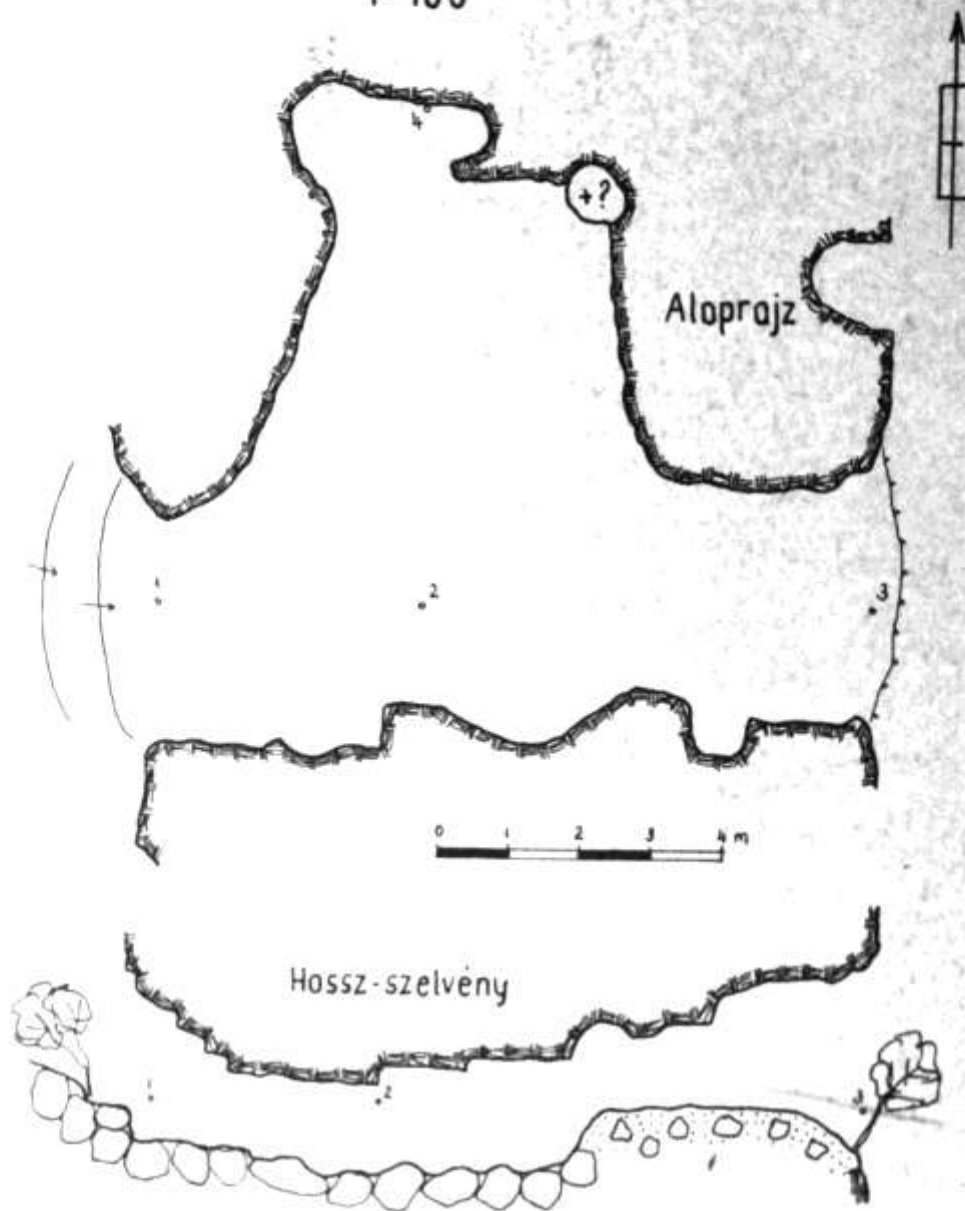
- kötelező
- o o o meddő
- A MAFI feltárás
- B rom
- C vízsgödör
- I-II barlang

0 100 500 m

1. Pisznicei-átjáró
2. Szunyog-folyosó
3. Kétyuku-barlang
4. Bástya-barlang
5. Bagoly-fülke
6. Trepnis-barlang
7. Gömb-oda
8. Osladékos-fülke
9. Vas-barlang
10. Szeglet-barlang
11. Natán-barlang

PISZNICEI-ÁTJÁRÓ

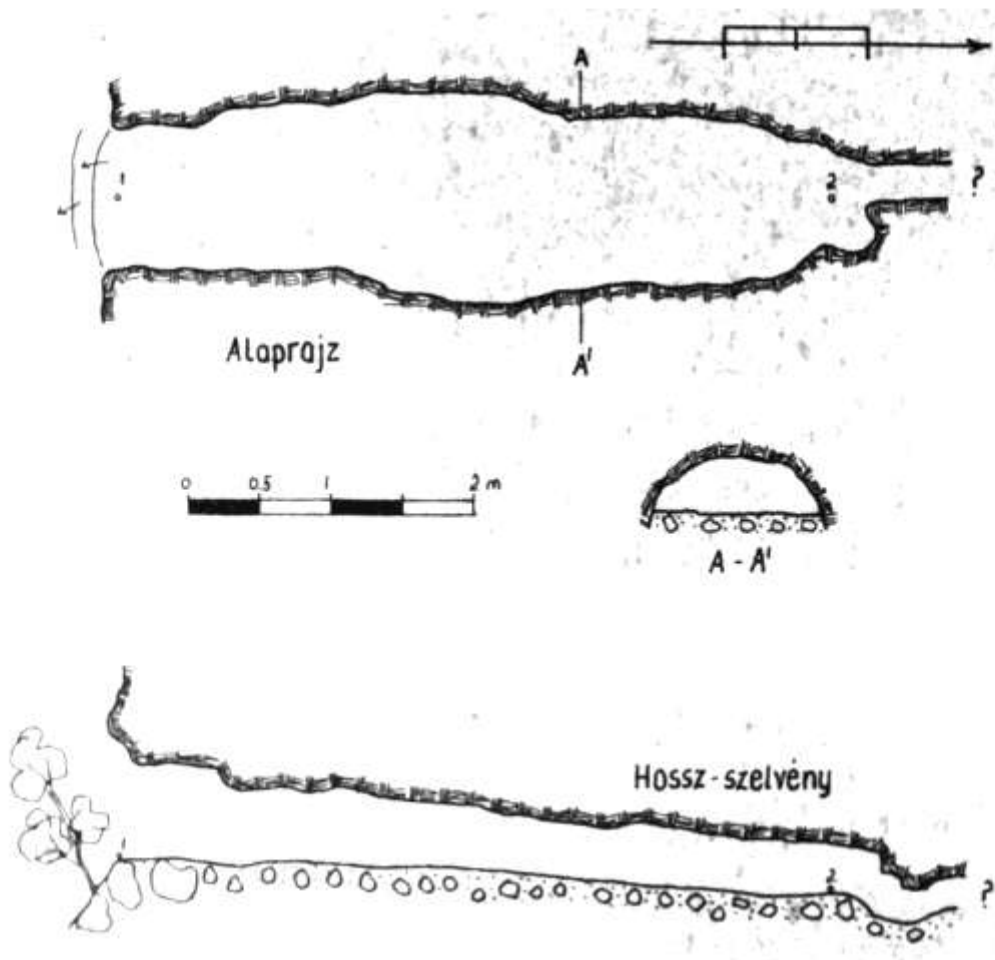
1:100

Felmérte Vértés László Barlangkutató Csoport
1978 VIII 5.
Bazsika János, Juhász Márton
Szerkesztette és rajzolta Juhász M.

SZÜNYOG - FOLYOSÓ

1 : 50

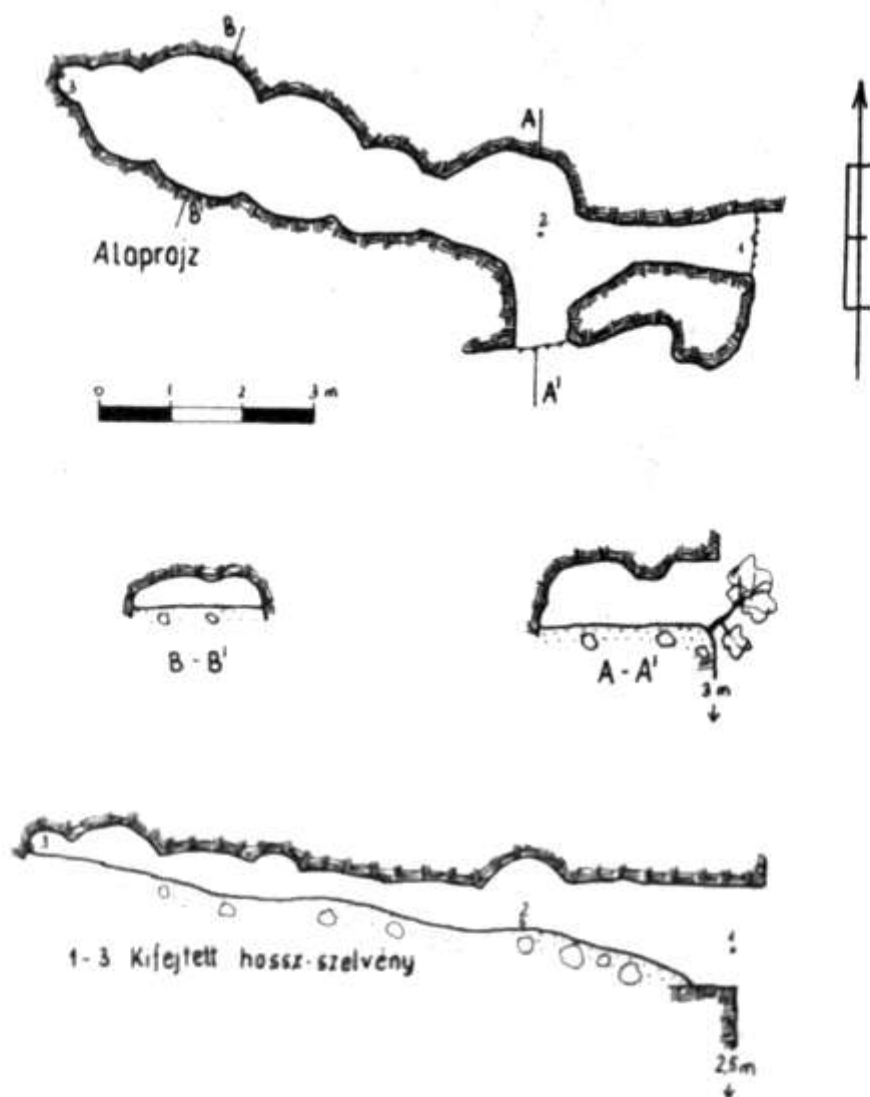

Felmérte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VIII. 5.
Juhász M. Pálfalvi T.
Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

KÉTLYUKU - BARLANG

1:100

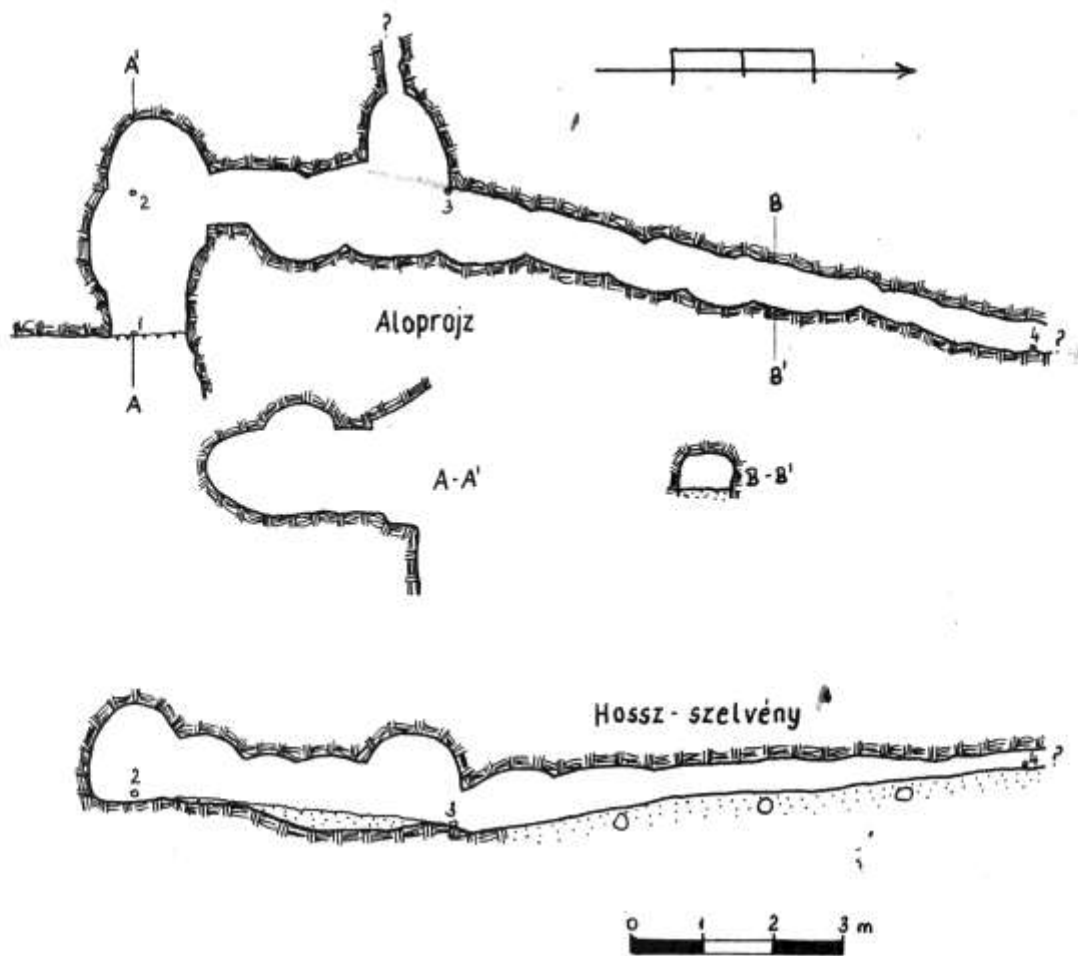
vázlat

Felmerte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VII. 30.
Bazsika János, Juhász Márton
Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

BÁSTYA - BARLANG

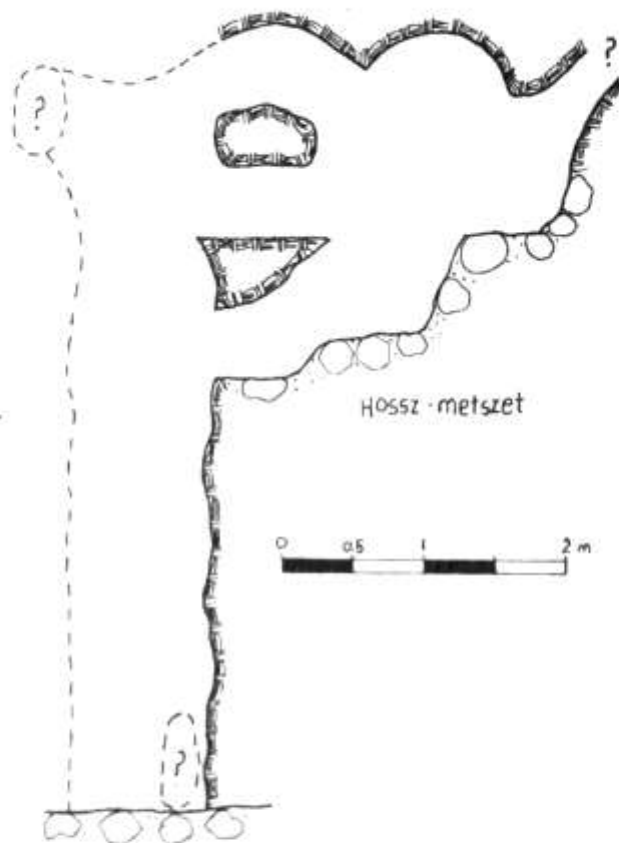
1:100
vázlat

Felmérte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VII. 30.
Bazsika János, Juhász Márton
Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

BAGOLY - FÜLKE

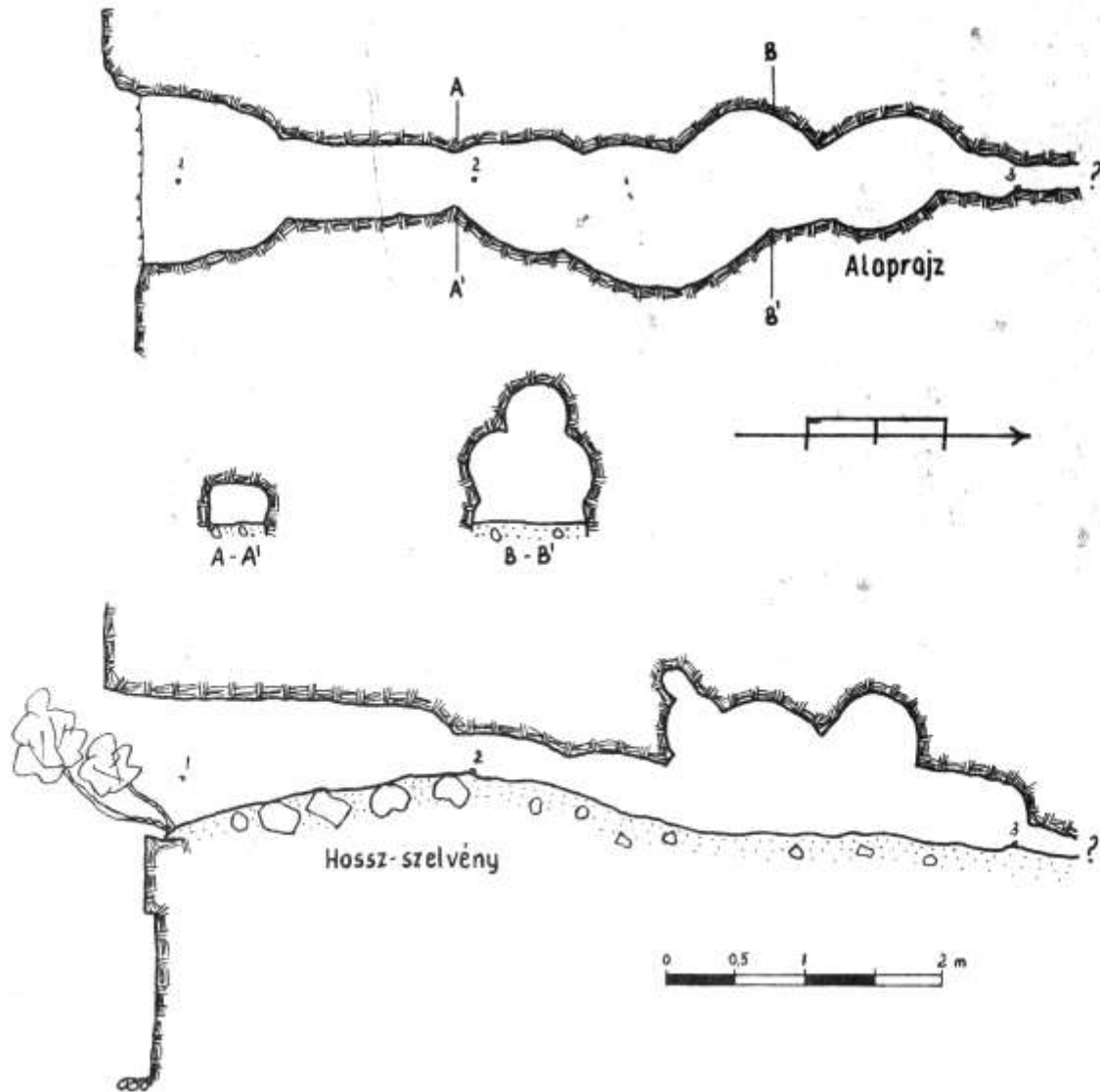
1:50
vázlat

Felmérte Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VIII. 5.
Juhász M. Pálfalvi T.
Szerkesztette és rajzolta Juhász M.

TREPNIS - BARLANG

1 : 50

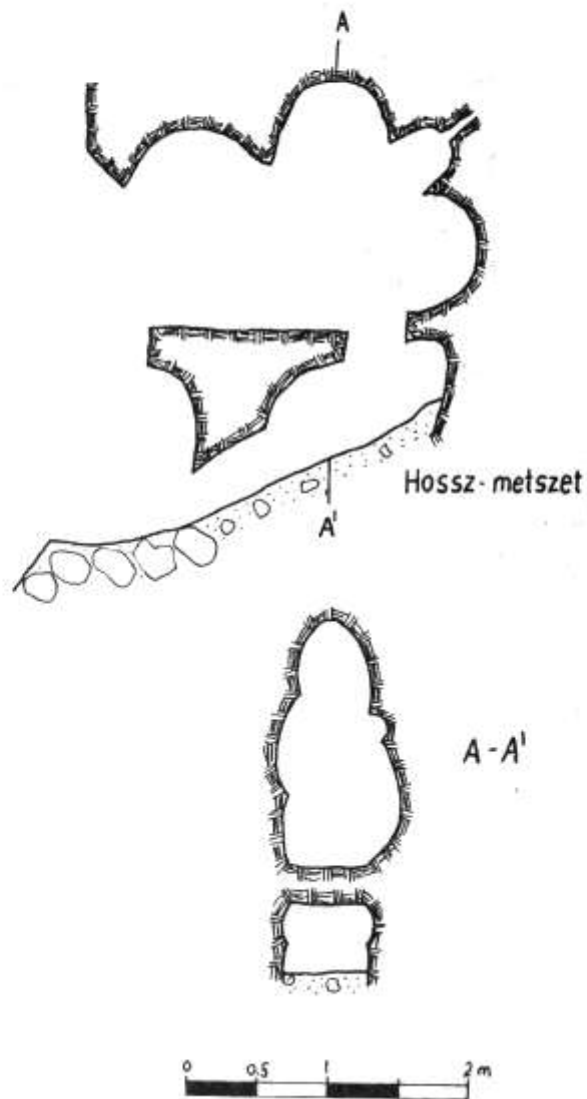

Felmérte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VII. 29.
Juhász M. Puskás Gy.
Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

GÖMB - ODU

1:50

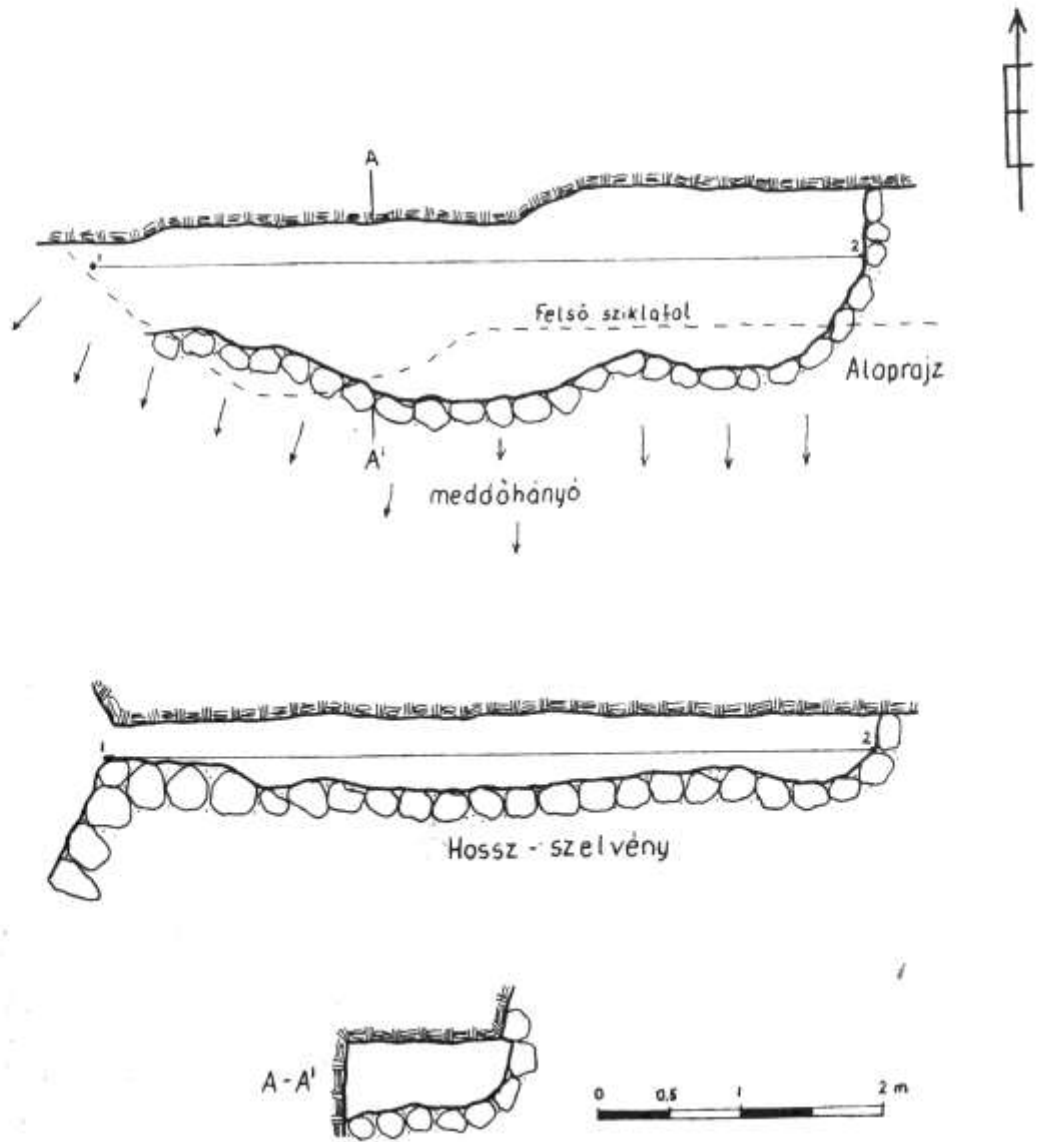
vázlat

Felmerte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VII. 30.
Bazsika János, Juhász Márton
Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

OMLADÉKOS - FÜLKE

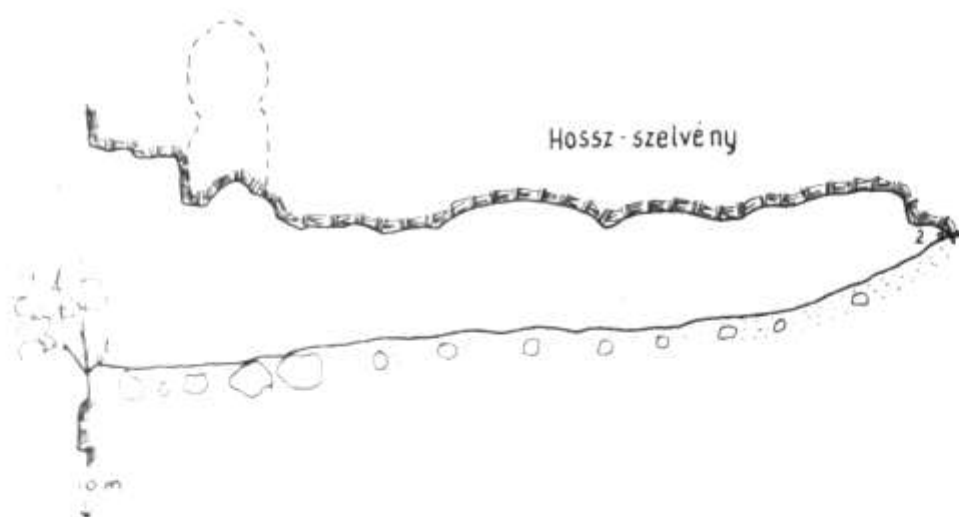
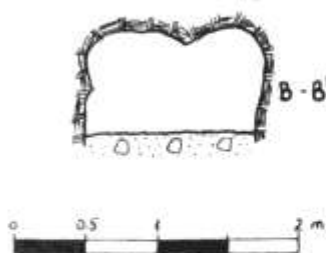
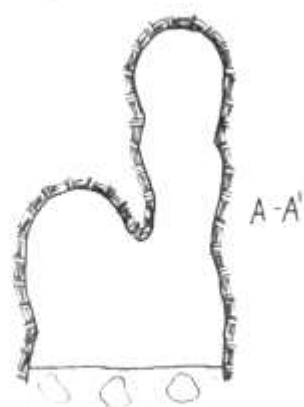
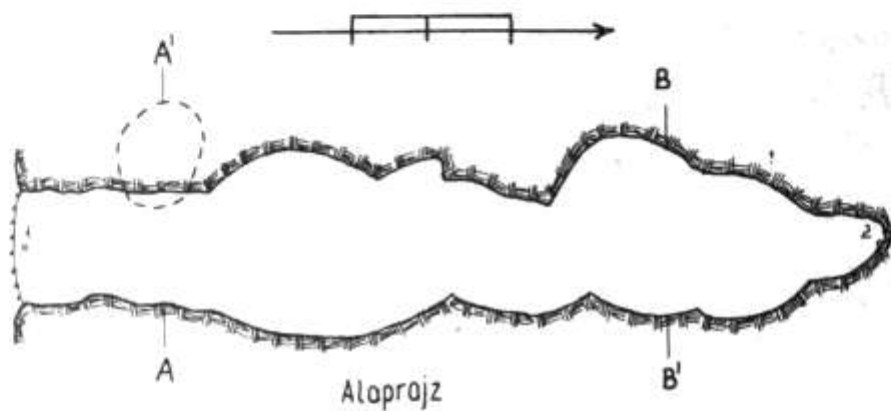
1: 50

Felmérte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VII. 29.
Juhász Márton, Puskás György
Szerkesztette és rajzolta: Juhász Márton

VAS - BARLANG

1:50

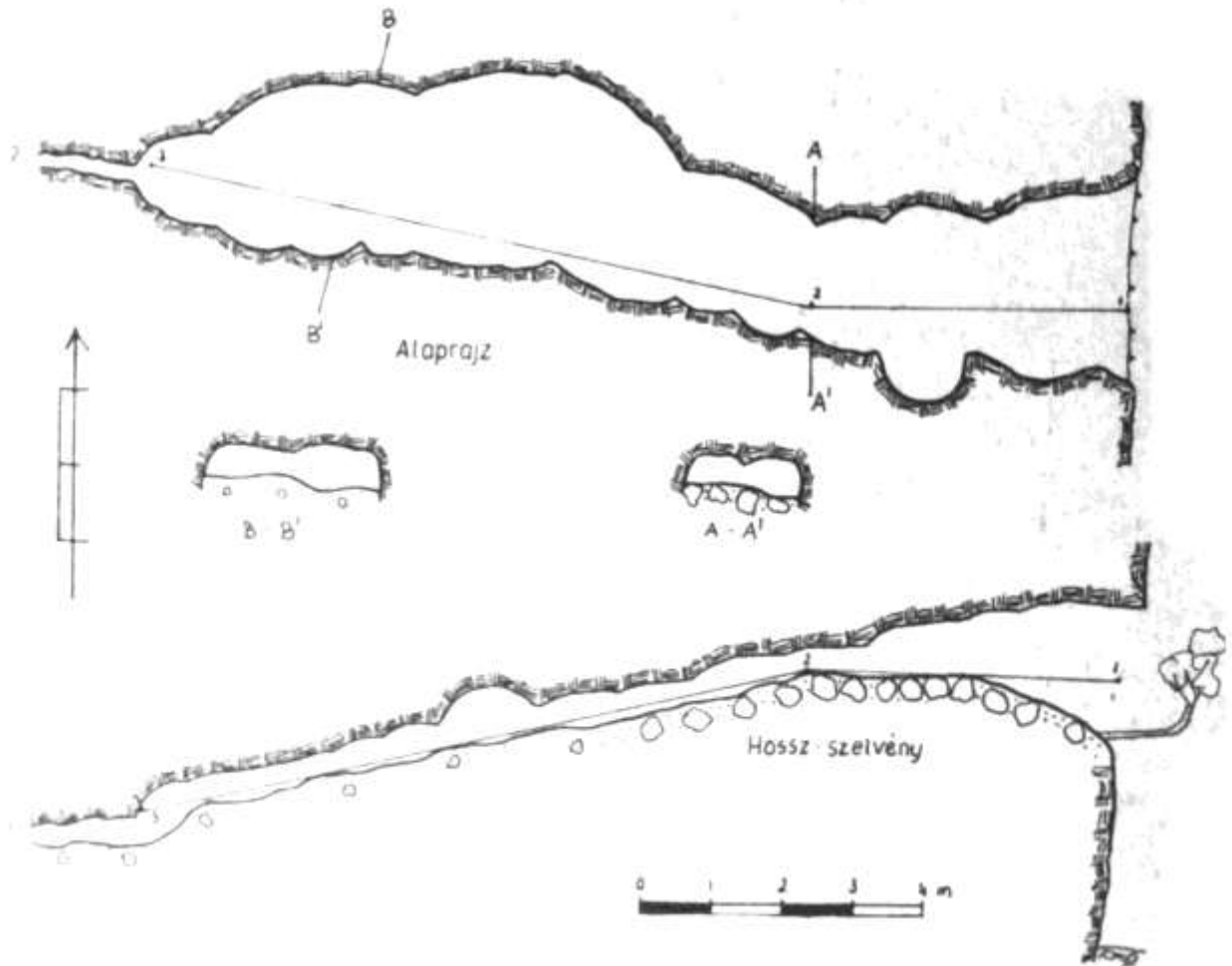

Felmerte Vértés László Barlangkutató Csoport
1978 VIII 5

Bazsika János, Juhász Márton
Szerkesztette és rajzolta Juhász M.

SZEGLET - BARLANG

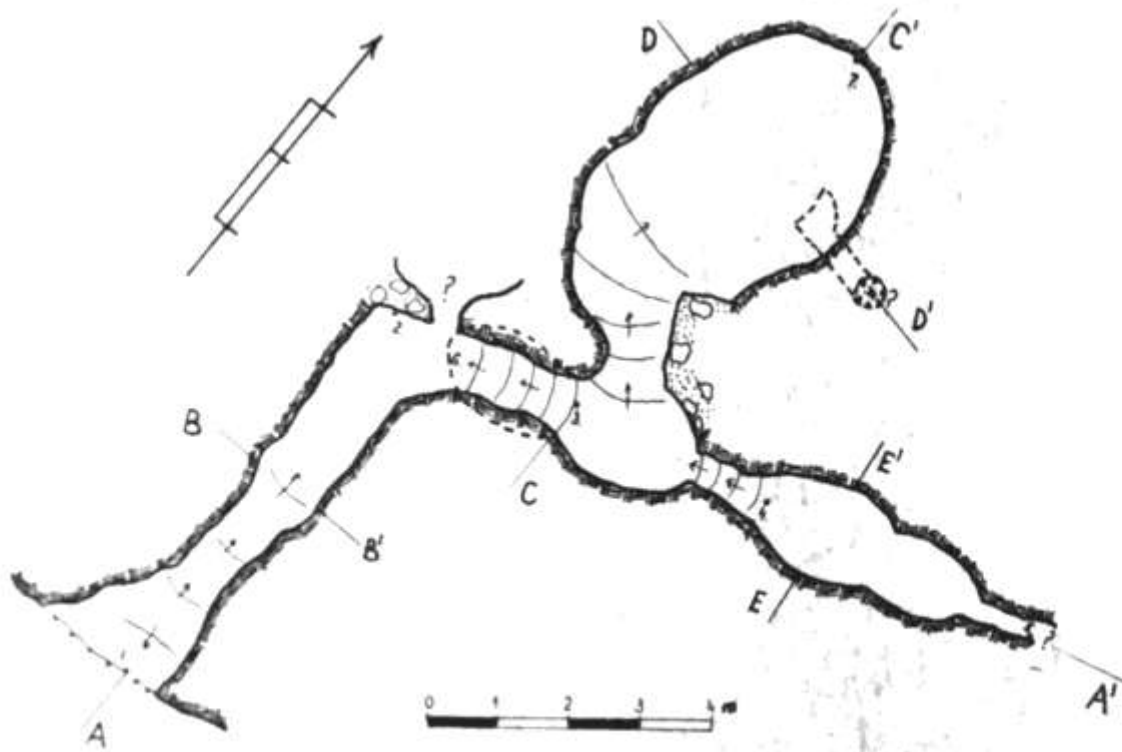
1 : 100

Fejemerte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VII. 29.
Juhász Márton Puskás György
Szerkesztette és rajzolta Juhász Márton

HATÁR - BARLANG

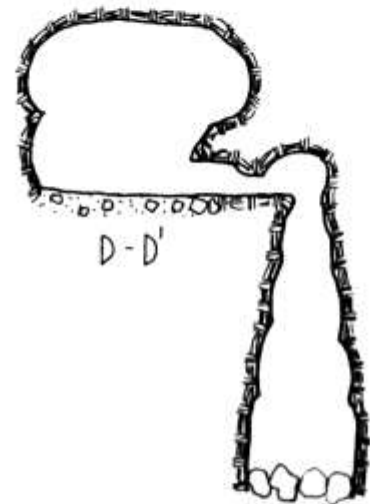
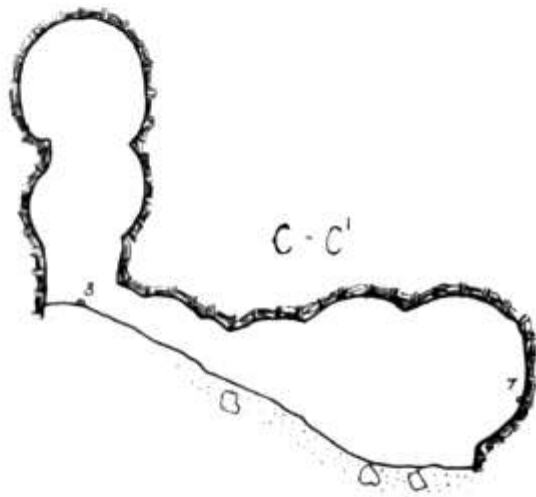
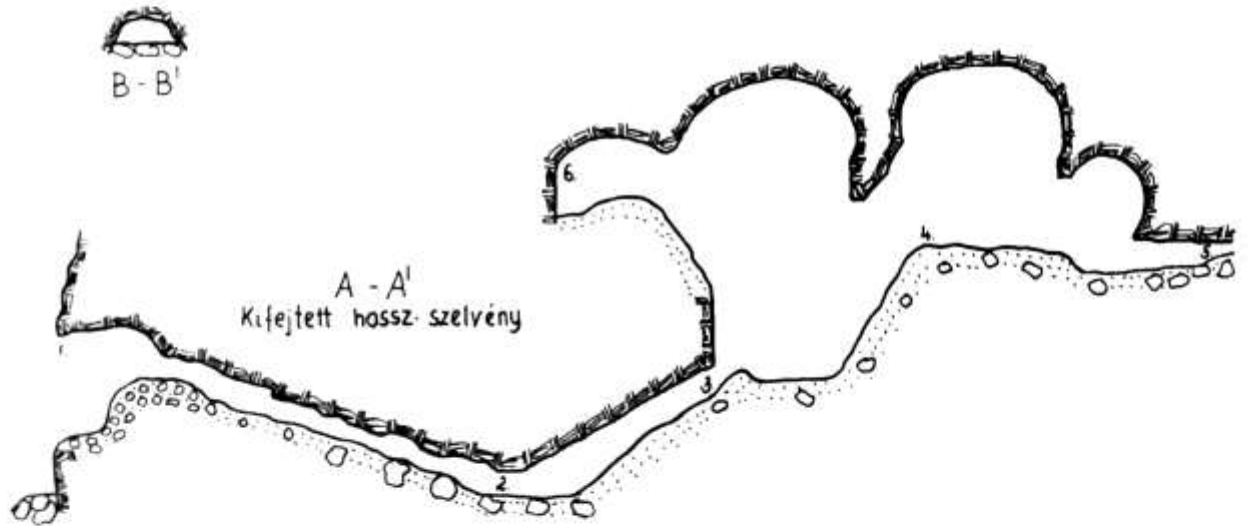
1:100
alrajz

Felmérte: Vértés László Barlangkutató Csoport
1978. VIII. 6.
Juhász M. Pálfolvi T. Puskás Gy.
Szerkesztette és rajzolta: Juhász M.

HATÁR - BARLANG

1:100

Kutatótáborok

1978. II. 24-26. Kis-Gerecse

Csoportunk és a Herman Ottó csoport közös akciót hajtott végre a Jura-zsombolyban. A miskolci kutatóknak sikerült elérniük a Tüzköves-barlang felé vezető hasadékat, de a szűk járatba nem lehetett behatolni. A táboron összesen 24 fő vett részt.

1978. VII. 6-16. Déli-Gerecse

Éves nagytáborunkat a Vértes László-barlang lezárási munkáira szerveztük. A programot anyagszállítási nehézségek miatt módosítani kellett. Így a földmunkák elvégzése után a közeli objektumokkal foglalkoztunk. Kibontottuk és biztosítottuk a Mergő-barlang beomlott bejáratát, elkészítettük a barlang térkép- és fotódokumentációját. Bontottuk a Hapci-barlangot, de a nagymennyiségű omladékban kevés sikerrel. Eredményesen bontottuk meg a 31.sz. víznyelőt, s bejutottunk a Szende-barlangba.

1978. VIII. 4-7. Pisznice

Csoportunk 6 tagja a kőfejtők Uregeinek felderítésével, azok felmérésével és fotózásával foglalkozott.

1978. XII. 30 - 1979. I. 2. Pusztamarót

Szilveszteri tábor a Herman Ottó csoporttal. Több felszíni és barlangi turát tettünk a Nagy-Pisznicén.

Turák

A Gerecsében tett számtalan munka- és bejárótúrán kívül kutatóink megfordultak az ország számos karsztvidékén. Legkedveltebb uticélunk változatlanul a Bükk-hegység volt. Ide az év folyamán 5 alkalommal utastunk.

1977-78. szilveszterét a Herman Ottó csoporttal Fehérkőlápán töltöttük.

Részt vettünk Mészáros Károly és Lantos Imre emléktáblaavatásán.

Fotóztunk Lillafüreden és a Nagyfensíkon.

Jelentősebb barlangi turákat a Vár-tetői-barlangban és a Bolhási-viznyelőbarlangban tettünk. Ez utóbbiban bekapcsolódtunk a feltáró munkába is.

Csoportunk 4 tagja Aggtelek környékével ismerkedett. A felszíni turák mellett megtekintették a Baradla-barlang Fő- és Retek-ágát.

A barlangi ügyességi versenyt a környék barlangjainak megismerésére is felhasználtuk. A Budai-hegység területén még a Bátor-barlangot jártuk be.

Egy fő vett részt Csehszlovákiában a Morva-Karszton rendezett nemzetközi találkozón.

A turák mellett 8 alkalommal fogadtunk vendégkutatókat. Számos csoporttal alakult ki gyümölcsöző baráti és munkakapcsolat.

Adatgyűjtő tevékenység

Barlangi térképezés

Az 1978. évben 14 barlang térképdokumentációját készítettük el. A Vértes László-barlang állandósított, máshol vesztett pontokat használtunk.

a barlang neve	a térkép méretaránya	a barlang mélysége	összhosszúsága
Kisréti-barlang	1:100	-10,7	24
Morgó-barlang	1:100	- 9,8	16
Pisznicei-átjáró	1:100		17
Szunyog-folyosó	1: 50		5,8
Kétyuku-barlang	1:100		10
Bástya-barlang	1:100		16
Bagoly-fülke	1: 50		6
Trepnie-barlang	1: 50		6,5
Gömb-odu	1: 50	+ 2,2	5,4
Omladékos-fülke	1: 50		5,4
Vas-barlang	1: 50		6
Szeglet-barlang	1:100	- 2,5	16
Határ-barlang	1:100	- 6,8	13,6
		Összesen:	169,7 m

A táblázatban a Vértes László-barlang adatai nem szerepelnek.

Két felszíni térkép is készült:

A Halyagos-hegy barlangjai és víznyelői 1:10000

A Nagy-Pisznice kőfejtői Uregeinek helyszínrajza
1:25000

Fotódokumentáció

Az év folyamán nagyrészt felsszini fotózást végeztünk. Fekete-fehér felvételek készültek a Vértes László-barlang lezárásáról és a Déli-Gerecse több barlangjáról.

A Nagy-Pisznice kőfejtőiben nyolc barlangról bejárati, háromról pedig részletes fotódokumentáció készült.

Szines diát elsősorban turáinkon használtunk, a Bükk nagyfensíki részén készítettünk sok felvételt.

Klima

Folytattuk és 1978. december 24-vel befejeztük a Tüzköves-barlangban és a Jura-zsombolyban a méréseket. 1977. nov. 6-tól dec. 25-ig hetenként, 1978. jan. 22-től dec. 24-ig négyhetenként történtek leolvasások.

A Nagy-Pisznicén 8t objektumban 13 ponton két alkalommal mértünk.

A mérések minden esetben Assmann-féle pszichrométerrel történtek. A kutatási jelentésekhez mellékeltek táblázatok a száraz és a nedves hőmérséklet adatait tartalmazzák.

Vizminta

Vizmintagyűjtés a Bányászati Kutató Intézet felkérésére történt. Három alkalommal a Vértes László-barlang Szifontermének kürtőjében csepegőviz gyűjtését végeztük.

Klubélet

Klubfoglalkozásainkat a Dányás Művelődési és Orvosi Központban rendeztük, hetenként, csütörtöki napokon. Az év folyamán 49 összejövetelt tartottunk, átlagosan 12 résztvevővel.

Elődjelges feladatunknak továbbra is a szakmai továbbképzést tartottuk. Folytattuk a jól bevált speleológiai vitakör sorozatot, ez évben "Ismerd meg barlangodat" mottóval. A meghívott előadók száma a tervezettnél kevesebb volt, ezt a Karst- és barlangkutató tanfolyam beindulása indokolta. Ezen csoportunk 6 tagja vett részt.

A Klubban elhangzott előadások:

Dr. Kordos László:

Klimamérések barlangokban

Szikssai Tibor:

Barlangkutató a Bükkben

Dr. Kordos László:

A barlangkutatói tevékenység dokumentálása, katasztrézisa

Lendvay Ákos:

A Fogarasi-havasok

Lassan hagyományai lesznek a Szocialista Brigádok Klubjában és a Nyugdíjas Klubban rendezett ismeretterjesztő műsorainknak, melyeket 1978-ban is nagy sikerrel tartottunk meg. Az Intézményen kívül még három előadást rendeztünk. Klubunkban üdvözölhettük Döme Pirooska írónőt. Elbeszélgettünk a régi munkás-barlangász hagyományokról, tájékoztattuk munkánkról, eredményeinkről, terveinkről.

Hegymélestünk csoportunk névadója, Vértes László, a neves ősrégész és barlangkutató halálának tizedik évfordulójáról.

Szellemi vetélkedők, asztalifoci-bajnokság, zenés klubestek egészítették ki a programot.